

Besteding leermiddelen PO 2007 Groep Educatieve Uitgeverijen

1.0

2008-3019/GvdW/jvz/nw

12 december 2008

Inhoud

1	Samenvatting.....	3
2	Inleiding.....	6
3	Verzamelde gegevens.....	8
4	Bestedingen.....	10
5	Analyse.....	13
6	Besteding versus bekostiging.....	17

1 Samenvatting

1.01 In opdracht van de Groep Educatieve Uitgeverijen (hierna: GEU) heeft PricewaterhouseCoopers (hierna: PwC) voor de tweede keer een onderzoek uitgevoerd naar de bestedingen aan leermiddelen binnen het Primair Onderwijs (hierna: PO). Van de deelnemende besturen zijn de jaarrekeninggegevens verzameld over de jaren 2006 en 2007 bij de administratiekantoren Dyade, OSG en Metrium. Deze 302 besturen vertegenwoordigen 24% van de totale leerling-populatie binnen het PO.

1.02 Het onderzoek richt zich op de volgende vragen:

- Wat is het bestedingspatroon van leermiddelen in het PO in 2007?
- Zijn er verschillen met het bestedingspatroon van 2006?
- Zijn er verschillen in bestedingspatronen van besturen van verschillende omvang, denominatie en mate van verstedelijking?
- Hoe verhoudt het bestedingspatroon zich met de rijksbekostiging voor het Onderwijs Leerpakket?

1.03 Wij hebben voor deze rapportage gekeken naar de lasten, investeringen en afschrijvingen op de post leermiddelen. Onder de post leermiddelen valt met name lesmateriaal. De lasten bevatten de uitgaven aan verbruiksartikelen. Leermiddelen die meer dan een jaar gebruikt worden, de gebruiksartikelen, komen door middel van investeringen op de balans van een bestuur te staan en worden jaarlijks afgeschreven. Hierbij gaat het veelal om lesmethoden.

1.04 Onze gegevensset levert in totaal de volgende resultaten op wat betreft de bestedingen aan leermiddelen in 2006 en 2007:

Totaal	2006	2007	2007 t.o.v. 2006
Aantal besturen	316	302	
Totale lasten Leermiddelen	49.357.680	49.183.895	
Totale investeringen Leermiddelen	20.478.879	15.494.512	
Totale afschrijvingen Leermiddelen	14.658.446	14.357.481	
Aantal Leerlingen	416.863	400.969	
Lasten per Leerling	118	123	104%
Investeringen per Leerling	49	39	79%
Afschrijvingen per Leerling	35	36	102%
Lasten+Afschrijvingen per leerling	154	158	103%

1.05 De stijging van de afschrijvingen en daling van de investeringen zijn waarschijnlijk te verklaren doordat 2006 het eerste jaar was waarin besturen hun leermiddelen activeren. In het startjaar 2006 zijn in sommige gevallen investeringen verantwoord die in werkelijkheid achterstallige waardering waren van de leermiddelen die al in het bezit van het bestuur waren. In 2007 zullen besturen verder zijn met het activeren van leermiddelen en daardoor hogere afschrijvingen hebben. De afschrijvingen komen dus in 2007 ook meer overeen met de investeringen.

1.06 Een extrapolatie van de gegevens naar het hele PO-veld geeft weer dat de uitgaven aan leermiddelen (lasten + afschrijvingen) 3,4% van het totale budget besloegen dat het Ministerie van OCW aan besturen uitkeert. In 2006 was dit 3,2%.

1.07 Aan de hand van de geleverde gegevens hebben we gekeken naar de bestedingspatronen van besturen onderverdeeld naar de bestuursomvang, denominatie en verstedelijking van de schoolbesturen.

1.08 De gemiddelde lasten en afschrijvingen per leerlingen zijn het sterkst gestegen bij de kleinere besturen. In het algemeen kan geconcludeerd worden dat de uitgaven per leerling bij kleine besturen groter zijn dan bij grote besturen. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat kleine besturen door kleinere afnamen minder gunstige prijsafspraken kunnen maken en ook meer overheadkosten hebben. Ook ontvangen zij meer bekostiging per leerling.

1.09 Een vergelijking van de bestedingen van besturen ingedeeld naar vier denominaties (Openbaar, Rooms-katholiek, Protestants-christelijk en Overig Bijzonder) laat ook verschillen zien. Hier valt de stijging van de uitgaven per leerling onder de Protestants-christelijke besturen op. In beide jaren geven deze besturen het meest uit aan leermiddelen, besturen op Rooms-katholieke grondslag en Openbare besturen zitten met hun bestedingen beneden het gemiddelde.

1.10 De besturen in stedelijk gebied hebben in beide jaren meer uitgaven. Het verschil is in 2007 kleiner geworden maar blijft aanwezig. Scholen in stedelijk gebied hebben vaker hogere bekostiging per leerling als gevolg van de gewichtenregeling.

1.11 Een goede vergelijking van bestedingen en bekostiging wordt door twee factoren bemoeilijkt. Beide factoren hebben een tegengesteld effect.

1.12 Ten eerste komen de onderdelen waaruit de bekostiging van het OnderwijsLeerpakket bestaat niet overeen met de onderdelen van de jaarrekening van schoolbesturen. De bekostiging bevat naast de leermiddelen vergoeding ook een component voor ICT uitgaven.

1.13 Een tweede factor die voor vertroebeling van de vergelijking zorgt, is de zuiverheid van de administratie van schoolbesturen. Wanneer we de details bekijken van de uitgaven die als leermiddelen worden verantwoord, blijkt dat deze zeer divers zijn en ook zaken bevatten die niet als leermiddel beschouwd kunnen worden.

1.14 De gemiddelde bestedingen (lasten + afschrijvingen) per leerling bedragen in 2006 binnen het reguliere basisonderwijs EUR 145. De bekostiging is voor 2006 EUR 195 per leerling. In 2007 bedroegen de gemiddelde bestedingen per leerling EUR 149 ten opzichte van een bekostiging van EUR 198.

1.15 Een één op één vergelijking van de bestedingen met de bekostiging is niet mogelijk vanwege de verschillende grondslagen die hiervoor gehanteerd worden. Dit onderzoek beoogt een weergave te doen van de totale bestedingen, verschillen tussen soorten besturen en ontwikkelingen tussen de beide jaren. De totale bestedingen zijn in 2007 meer gestegen dan de bekostiging.

2 Inleiding

2.01 In opdracht van de Groep Educatieve Uitgeverijen (hierna: GEU) heeft PricewaterhouseCoopers (hierna: PwC) in het voorjaar van 2008 een onderzoek uitgevoerd naar de bestedingen aan leermiddelen binnen het Primair Onderwijs (hierna: PO).

2.02 De invoering van de lumpsum financiering in het PO d.d. 1 augustus 2006 heeft gevolgen gehad voor de bestedingsvrijheid van schoolbesturen. De GEU volgt met aandacht de gevolgen hiervan voor de besteding van leermiddelen. Een effect van de invoering van lumpsum financiering zou kunnen zijn dat schoolbesturen onvoldoende innoveren en vernieuwen op het gebied van leermiddelen. De invoering van het financieel jaarverslag in de sector maakt het mogelijk om de bestedingen vanaf 2006 te volgen.

2.03 Op basis van de jaarrekeningen van 205 besturen over het jaar 2006 is hierover gerapporteerd. Om de ontwikkeling van deze bestedingen te kunnen volgen en interpreteren, heeft PwC dit onderzoek voor het jaar 2007 herhaald en uitgebreid.

2.04 Een gedegen onderzoek naar het bestedingspatroon van leermiddelen in het PO maakt het voor verschillende belanghebbenden mogelijk om tot een analyse te komen. Hierbij staan de volgende onderzoeksvragen centraal:

- Wat is het bestedingspatroon van leermiddelen in het PO in 2007?
- Zijn er verschillen met het bestedingspatroon van 2006?
- Zijn er verschillen in bestedingspatronen van besturen van verschillende omvang?
- Zijn er verschillen in bestedingspatronen van besturen van verschillende denominatie?
- Zijn er verschillen in bestedingspatronen van besturen in verschillende mate van verstedelijkt gebied?
- Hoe verhoudt het bestedingspatroon zich met de rijksbekostiging voor het Onderwijs Leerpakket?

2.05 De gegevensset waarop het onderzoek is gebaseerd, is uitgebreid naar 302 besturen. Voor deze groep zijn de cijfers van zowel 2006 als 2007 verzameld en geanalyseerd.

2.06 Om tot deze grotere onderzoeksgroep te komen heeft PwC alle besturen voor PO in Nederland schriftelijk benaderd. Van de 900 besturen die zijn aangeschreven hebben ongeveer 300 besturen tijdig toestemming gegeven om deel te nemen aan het onderzoek. De besturen is toestemming gevraagd om hun financiële gegevens te verzamelen bij administratiekantoren. Naast Dyade hebben dit jaar ook de administratiekantoren OSG en Metrium aan dit onderzoek

meegewerkt. De Akros deelnemers van vorig jaar vallen nu onder Dyade door overname van Akros door Dyade. Naast de deelnemers van vorig jaar hebben wij van 150 besturen die hun toestemming hebben verleend gegevens bij deze administratiekantoren kunnen verzamelen.

2.07 In december zullen alle deelnemende besturen de onderzoeksresultaten en de vergelijking met hun eigen cijfers toegestuurd krijgen. Besturen van andere administratiekantoren en besturen die na de reactietermijn hun toestemming hebben verleend zullen ook op de hoogte worden gebracht van de resultaten van het onderzoek. Zij ontvangen een begeleidend schrijven waarin uitgelegd wordt hoe zij zelf hun jaarrekeninggegevens kunnen vergelijken met de onderzoeksgroep.

2.08 Naast de financiële gegevens zijn voor een aantal kenmerken van schoolbesturen, zoals denominatie en verstedelijking van hun vestigingsgebied, aanvullende gegevens verzameld op basis waarvan doorsneden kunnen worden gemaakt op de onderzoeksgegevens.

2.09 In de analyse zijn besturen voor regulier basisonderwijs apart beschouwd van besturen voor speciaal basisonderwijs en besturen voor speciaal onderwijs. Deze onderwijstypen kennen namelijk een duidelijk ander bestedingspatroon, volgend uit andere bekostiging.

2.10 Om tot een vergelijking te komen tussen de bestedingen en de bekostiging is nadere studie verricht naar de grondslagen van de bekostiging en de bestedingen. Een uitwerking van deze analyse biedt aanknopingspunten tot een discussie met belanghebbenden over het bestedingspatroon van schoolbesturen.

3 Verzamelde gegevens

3.01 De onderzoeksgroep waarop deze rapportage is gebaseerd bestaat voor 2007 uit 302 besturen die aangesloten zijn bij de administratiekantoren Dyade, Metrium of OSG. Hiervoor zijn over het jaar 2006 van 316 besturen de gegevens gebruikt. Van het verschil, de 14 besturen die voor 2007 niet in de onderzoeksgroep zijn opgenomen, is op basis van hun gegevens aangenomen dat door fusie of verzelfstandiging het bestuur is voortgezet onder een ander bevoegd gezag.

3.02 De besturen zijn onderverdeeld in de onderwijstypen basisonderwijs (BO), speciaal basisonderwijs (SBO) en speciaal onderwijs (SO).

3.03 Van de besturen zijn de jaarrekeninggegevens verzameld over de jaren 2006 en 2007 bij de administratiekantoren. Van het CFI zijn eventueel ontbrekende gegevens over leerlingaantallen verkregen.¹ De belangrijkste indicatoren die betrekking hebben op de bestedingen aan leermiddelen zullen hier op bestuursniveau worden besproken.

3.04 Enkele kerngegevens van de gegevensset:

	2006	2007
Aantal besturen	316	302
Aantal leerlingen	409.238	396.210
Aantal besturen BO	281	267
Aantal besturen SBO	11	11
Aantal besturen SO	24	24

3.05 Om tot een betrouwbare gegevensset te komen zijn een aantal controles uitgevoerd op de verzamelde cijfers. Wij hebben de cijfers van 2006 vergeleken met de gegevensset van het onderzoek dat wij eerder uitvoerden en met jaarrekeningcijfers zoals bekend bij het CFI. Verschillen tussen deze gegevens zijn geanalyseerd. Bij verschillen is voor 2006 uitgegaan van de CFI gegevens. Voor het jaar 2007 zijn de CFI cijfers nog niet beschikbaar.

3.06 Tevens zijn de bestedingen per leerling van 2006 en 2007 voor ieder bestuur afgezet tegen de gemiddelde bestedingen. Besturen waarbij deze meer dan 2 standaarddeviaties afwijken van het gemiddelde zijn nader onderzocht. De leerlingaantallen zijn in deze gevallen vergeleken met de gegevens van het ministerie van OCW zoals gepubliceerd op www.ondwijsincijfers.nl. Bij afwijkingen zijn deze cijfers bijgesteld. Deze analyse was ook aanleiding om 18 besturen uit de gegevensset te verwijderen, omdat zij geen of nauwelijks bestedingen hadden. Nader onderzoek wees dan vaak uit dat er een fusie of verzelfstandiging van het bestuur had plaatsgevonden. Een aantal besturen is bij de gegevens van het speciaal onderwijs geplaatst omdat uit de naamgeving bleek dat het hier om speciaal onderwijs ging.

¹ Leerlingaantallen betreffen het aantal ongewogen leerlingen

3.07 Evenals het onderzoek dat wij uitvoerden voor 2006 hebben wij voor deze rapportage gekeken naar de lasten, investeringen en afschrijvingen op de post leermiddelen. Onder de post leermiddelen vallen met name lesmethoden. De lasten bevatten de uitgaven aan verbruiksartikelen. Voorbeelden hiervan zijn werkschriften en abonnementen. Leermiddelen die meer dan een jaar gebruikt worden, de gebruiksartikelen, komen door middel van investeringen op de balans van een bestuur te staan en worden jaarlijks afgeschreven. Hierbij gaat het veelal om lesmethoden. Wanneer we kijken naar de detailboekingen op de post leermiddelen zien we dat niet alleen uitgaven bij uitgeverijen hieronder zijn opgenomen. Ook reproductiekosten, toetsmateriaal, en hulpmiddelen zoals usb-sticks komen hierin terug. Naar onze ervaring worden onder leermiddelen ook leerstof op digitale dragers geboekt.

3.08 Naast de lasten geven vooral de afschrijvingen weer welke kosten een bestuur jaarlijks maakt aan leermiddelen. De investeringen kunnen in pieken worden gedaan, maar de afschrijvingen zijn een weergave van wat een bestuur gemiddeld per jaar begroot aan uitgaven aan leermiddelen waarin geïnvesteerd is. Wij kijken in dit onderzoek dan ook voornamelijk naar de lasten en afschrijvingen van de besturen.

4 Bestedingen

4.01 Onze gegevensset levert in totaal en per onderwijstype de volgende resultaten op wat betreft de bestedingen aan leermiddelen in 2006 en 2007

Totaal	2006	2007	2007 t.o.v. 2006
Totale lasten Leermiddelen	49.357.680	49.183.895	
Totale investeringen Leermiddelen	20.478.879	15.494.512	
Totale afschrijvingen Leermiddelen	14.658.446	14.357.481	
Aantal Leerlingen	416.863	400.969	
Lasten per Leerling	118	123	104%
Investeringen per Leerling	49	39	79%
Afschrijvingen per Leerling	35	36	102%
Lasten+Afschrijvingen per leerling	154	158	103%

BO	2006	2007	2007 t.o.v. 2006
Totale lasten Leermiddelen	44.752.055	44.219.478	
Totale investeringen Leermiddelen	19.044.450	14.827.869	
Totale afschrijvingen Leermiddelen	13.905.616	13.751.633	
Aantal Leerlingen	404.909	388.970	
Lasten per Leerling	111	114	103%
Investeringen per Leerling	47	38	81%
Afschrijvingen per Leerling	34	35	103%
Lasten+Afschrijvingen per leerling	145	149	103%

SBO	2006	2007	2007 t.o.v. 2006
Totale lasten Leermiddelen	924.388	955.039	
Totale investeringen Leermiddelen	121.374	-224.483	
Totale afschrijvingen Leermiddelen	157.844	129.608	
Aantal Leerlingen	3.505	3.447	
Lasten per Leerling	264	277	105%
Investeringen per Leerling	35	-65	-188%
Afschrijvingen per Leerling	45	38	83%
Lasten+Afschrijvingen per leerling	309	315	102%

SO	2006	2007	2007 t.o.v. 2006
Totale lasten Leermiddelen	3.681.237	4.009.378	
Totale investeringen Leermiddelen	1.313.055	891.126	
Totale afschrijvingen Leermiddelen	594.986	476.240	
Aantal Leerlingen	8.449	8.552	
Lasten per Leerling	436	469	108%
Investeringen per Leerling	155	104	67%
Afschrijvingen per Leerling	70	56	79%
Lasten+Afschrijvingen per leerling	506	525	104%

4.02 De cijfers over het jaar 2006 wijken in dit onderzoek af van de cijfers zoals beschreven in de rapportage Besteding leermiddelen PO 2006. (EUR 154 per leerling t.o.v. EUR 143 per leerling). Dit komt ten eerste doordat de onderzoeksgroep is uitgebreid. Ten tweede is bij een klein deel van de oude onderzoeksgroep correcties gedaan: een aantal besturen die voorheen aangesloten waren bij Akros bleken in de oude gegevensset niet de uiteindelijke cijfers zoals opgenomen in het jaarverslag te bevatten. Ook zijn er nu voor alle besturen leerlingaantallen bekend. Bij een klein aantal besturen is in de vorige rapportage wegens het ontbreken van deze gegevens uitgegaan van het gemiddelde aantal leerlingen per bestuur. Voor deze besturen is nu het aantal leerlingen zoals bekend bij CFI overgenomen.

4.03 In 2007 zijn bij de onderzoekspopulatie voor BO de lasten en afschrijvingen per leerling hoger dan in 2006. De investeringen zijn afgenomen. Bij het SBO en SO is alleen bij de lasten sprake van een stijging.

4.04 De stijging van de afschrijvingen en daling van de investeringen zijn waarschijnlijk te verklaren doordat 2006 het eerste jaar was waarin besturen hun leermiddelen activeren. In het startjaar 2006 zijn in sommige gevallen investeringen verantwoord die in werkelijkheid achterstallige waardering waren van de leermiddelen die al in het bezit van het bestuur waren. In 2007 zullen besturen verder zijn met het activeren van leermiddelen en daardoor hogere afschrijvingen hebben. De afschrijvingen komen dus in 2007 ook meer overeen met de investeringen.

4.05 Op basis van het aantal leerlingen binnen de onderzoekspopulatie en het totaal aantal leerlingen binnen het primair onderwijs kunnen wij een schatting maken van de totale bestedingen aan leermiddelen in Nederland.

4.06 Voor 2007 is dit:

	Onderzoekspopulatie	Nederland
Aantal leerlingen	400.969	1.663.268
Lasten	49 mln.	204 mln.
Investerings	15 mln.	64 mln.
Afschrijvingen	14 mln.	60 mln.

4.07 Van de totale rijksbegroting van 2006 was EUR 8,4 mld. bestemd voor het PO, waarvan EUR 7,9 mld. naar de scholen toeging. Voor 2007 is bekend dat er EUR 8,2 mld. aan het PO is besteed. Wanneer we er van uitgaan dat ook in 2007 EUR 0,5 mld. niet direct als bijdrage aan schoolbesturen is uitgeven, is er in dat jaar EUR 7,7 mld. budget voor de schoolbesturen. Dit zou betekenen dat de uitgaven aan leermiddelen (lasten + afschrijvingen) 3,4% van het totale budget besloegen. In 2006 was dit 3,2%.

5 Analyse

5.01 Aan de hand van de geleverde gegevens hebben we gekeken naar de bestuursomvang, denominatie en verstedelijking van de schoolbesturen.

5.02 Besturen zijn op basis van hun leerlingenaantal ingedeeld in 6 omvangcategorieën.

Aantal leerlingen	Aantal besturen	
	2006	2007
A: 0 tot 200	59	59
B: 200 tot 400	77	73
C: 400 tot 1000	50	45
D: 1000 tot 2000	58	55
E: 2000 tot 3000	31	30
F: 3000 en meer	41	40
Totaal	316	302

5.03 De denominaties zijn in dit onderzoek onderverdeeld naar vier grote groepen: Openbaar, Rooms-katholiek, Protestants-christelijk en Overig Bijzonder. De gegevens over denominatie zijn afkomstig van het CFI.

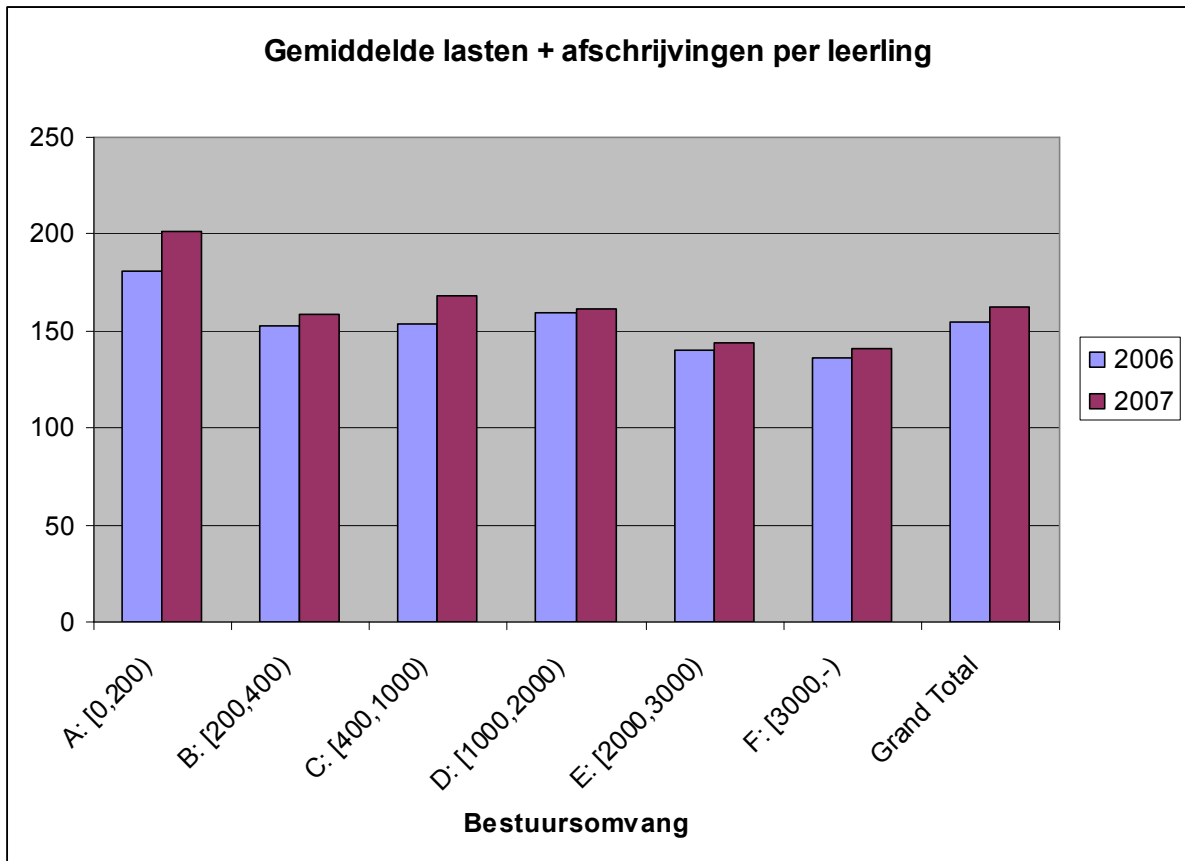
Denominatie	Aantal besturen	
	2006	2007
Openbaar	32	29
P-C	155	150
RK	63	62
Overig Bijzonder	66	61
Totaal	316	302

5.04 Tot slot hebben we de besturen ingedeeld in de categorieën 'stedelijk' en 'niet stedelijk'. Hierbij definiëren we een bestuur als 'stedelijk' wanneer meer dan 50% van de aangesloten scholen in een gemeente staan met meer dan 100.000 inwoners.

Stedelijk/Niet-Stedelijk	Aantal besturen	
	2006	2007
Niet Stedelijk	271	259
Stedelijk	45	43
Totaal	316	302

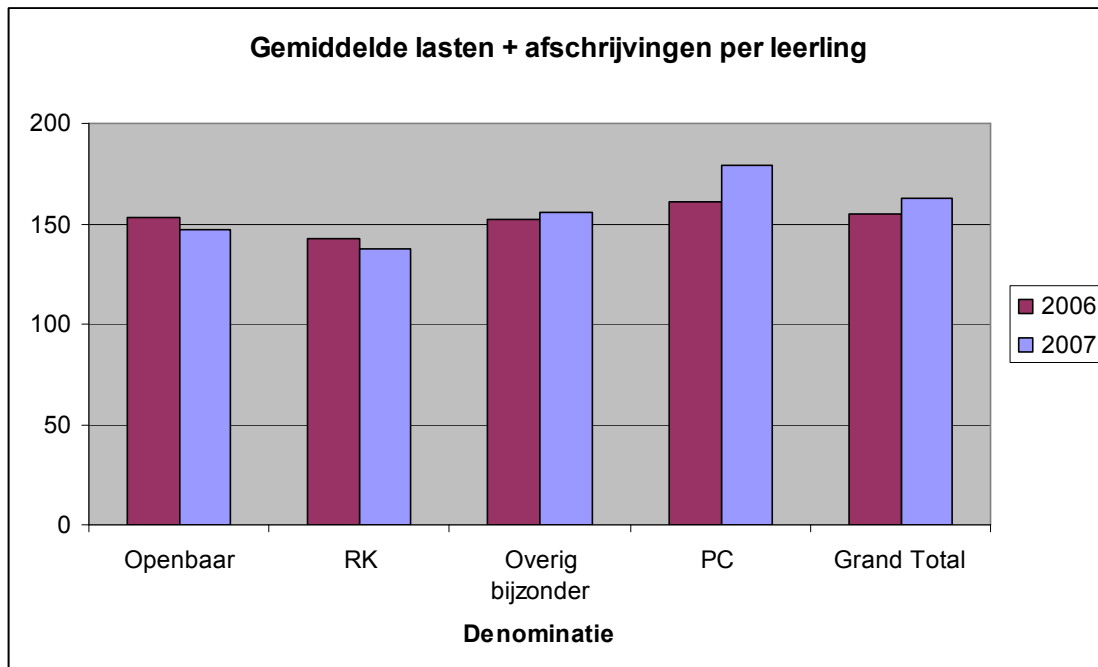
5.05 De bovengenoemde variabelen hebben we gebruikt om voor het reguliere basisonderwijs de totale lasten plus afschrijvingen per leerling weer te geven voor de categorieën van de variabelen. De groep besturen voor speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs zijn te klein om nog verdere doorsneden op te maken.

5.06 Allereerst vergelijken we de uitgaven voor de verschillende bestuursgrootten.

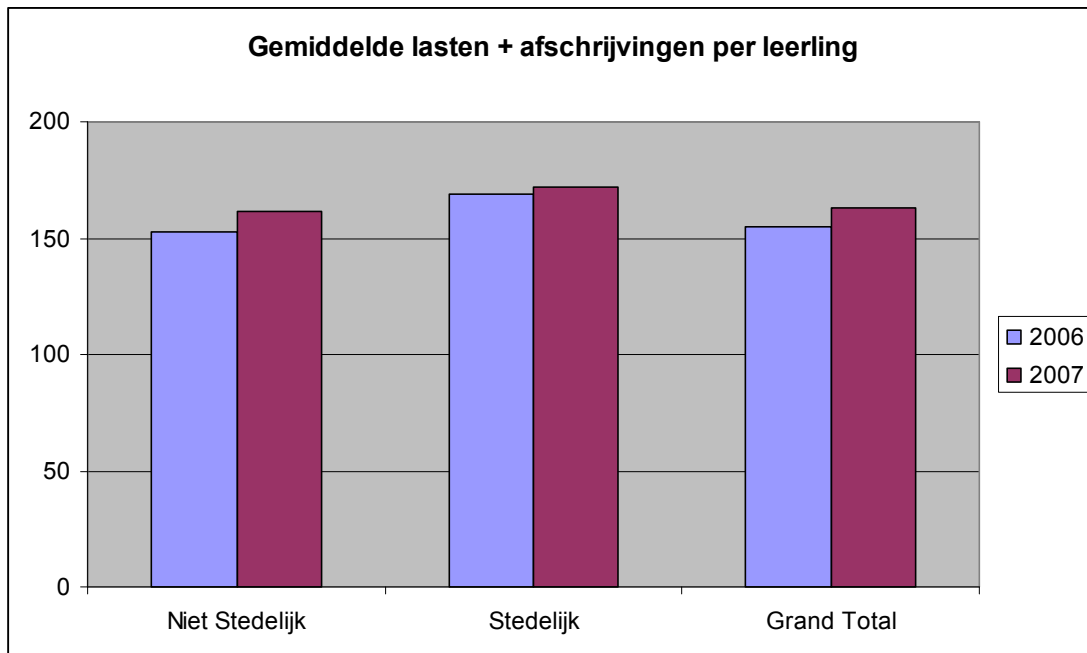
Wat opvalt uit grafiek is dat de gemiddelde lasten en afschrijvingen per leerlingen het sterkst zijn gestegen bij de kleinere besturen. Het gaat hier om de categorieën A en C, dus de besturen met een leerlingaantal tot 1000. In het algemeen kan geconcludeerd worden dat de uitgaven per leerling bij kleine besturen groter zijn dan bij grote besturen. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat kleine besturen door kleinere afnamen minder gunstige prijsafspraken kunnen maken en ook meer overheadkosten hebben. Zij ontvangen ook meer bekostiging per leerling.

5.07 Hieronder kijken we wederom naar de gemiddelde lasten en afschrijvingen per leerling, dit keer onderverdeeld naar de verschillende denominaties.

Hier valt de forse stijging van de uitgaven per leerling onder de Protestants-christelijke besturen op. In beide jaren geven deze besturen het meest uit aan leermiddelen.

5.08 Een derde variabele waarop een doorsnede van de totale uitgaven per leerling is gemaakt is de variabele *stedelijk/niet-stedelijk*.

De besturen in stedelijk gebied hebben in beide jaren meer uitgaven. Het verschil is in 2007 kleiner geworden maar blijft aanwezig. Besturen in stedelijk gebied hebben vaak een hoger schoolgewicht: dit betekent dat zij meer leerlingen hebben die op basis van het land van herkomst van hun ouders (deze regeling wordt geleidelijk vervangen door een regeling waarin het opleidingsniveau van de ouder het gewicht bepaald) een zwaarder gewicht toegekend krijgen. Dit gewicht bepaalt de uiteindelijke bekostiging. Scholen in stedelijk gebied hebben vaker een hoger gewicht en dus hogere bekostiging per leerling.

6 Besteding versus bekostiging

6.01 Om een vergelijking te kunnen maken tussen de bestedingen aan leermiddelen en de bekostiging die hiervoor is opgenomen in de lumpsumbijdrage van het Ministerie van OCW, zetten we de gegevens uit de jaarrekeningen van besturen voor regulier basisonderwijs af tegen het Programma van Eisen van de vergoeding voor Materiële Instandhouding. In deze vergoeding is een bijdrage opgenomen voor het onderhoud, vervanging en vernieuwing van het Onderwijs LeerPakket.

6.02 Deze vergoeding besloeg voor 2006 EUR 4.782,28 per school en EUR 173,37 per leerling. Uitgaande van een gemiddelde van 222 leerlingen per school komt dit neer op een bedrag van EUR 194,91 per leerling.

6.03 Voor 2007 is deze vergoeding gestegen naar EUR 197,95. Dit komt neer op een toename van 1,56%. De bestedingen zijn in 2007 toegenomen met 2,76%.

6.04 Een goede vergelijking van bestedingen en bekostiging wordt door twee factoren bemoeilijkt.

6.05 Ten eerste komen de onderdelen waaruit de bekostiging van het OnderwijsLeerpakket bestaat niet overeen met de onderdelen van de jaarrekening van schoolbesturen. De bekostiging bevat een component voor jaarlijkse uitgaven aan leermiddelen, een component meerjaarlijkse uitgaven aan leermiddelen en een component ICT uitgaven. De jaarrekening bevat jaarlijkse lasten en meerjaarlijkse afschrijvingen van leermiddelen én jaarlijkse lasten en meerjaarlijkse afschrijvingen van inventaris & apparatuur. Onder deze laatste post zal een groot deel van de ICT-vergoeding verantwoord worden. Dit betekent dus dat de uitgaven die horen bij de bekostiging van het OLP in werkelijkheid meer beslaan dan de lasten en afschrijvingen op de post leermiddelen.

6.06 Een tweede factor die voor vertroebeling van de vergelijking zorgt, is de zuiverheid van de administratie van schoolbesturen. Wanneer we de details bekijken van de uitgaven die als leermiddelen worden verantwoord, blijkt dat deze zeer divers zijn en ook zaken bevatten die niet als leermiddel beschouwd kunnen worden. Dit betekent dat de uitgaven aan leermiddelen in werkelijkheid minder beslaan dan de lasten en afschrijvingen op de post leermiddelen. Een vergelijking van de bestedingen van besturen van de verschillende administratiekantoren ondersteunen deze relativering: er zitten grote verschillen in de bestedingen tussen de administratiekantoren. De wijze van administreren en verantwoorden van uitgaven kunnen van invloed zijn op de weergave van de bestedingen aan leermiddelen.

6.07 Beide factoren hebben dus een tegengesteld effect.

6.08 Een eerste mogelijkheid is om deze factoren buiten beschouwing te laten en, zoals ook in het onderzoek voor 2006 is gebeurd, de uitgaven op de post leermiddelen af te zetten tegen de totale vergoeding voor het OLP.

6.09 De gemiddelde bestedingen (lasten + afschrijvingen) per leerling bedragen in 2006 EUR 145. De bekostiging is zoals gezegd voor 2006 EUR 195 per leerling. In 2007 bedroegen de gemiddelde bestedingen per leerling EUR 149 ten opzichte van een bekostiging van EUR 198. Deze bekostiging bevat echter ook de component voor ICT, waarvan de uitgaven niet allemaal onder de leermiddelen vallen.

6.10 Een tweede mogelijke methode voor vergelijking van bestedingen met de bekostiging is om de bestedingen aan leermiddelen af te zetten tegen de twee leermiddelencomponenten uit de bekostiging en de ICT component buiten beschouwing te laten. Voor 2006 bedroeg de componenten voor jaarlijkse en meerjaarlijkse uitgaven aan leermiddelen tezamen EUR 106 (ten opzichte van EUR 145 bestedingen). Voor 2007 was dit EUR 109 (ten opzichte van EUR 149 bestedingen). Deze uitgaven bevatten echter in veel gevallen niet alleen uitgaven aan leermiddelen maar ook 'onzuiverheden' zoals reproductiekosten.

6.11 Een derde mogelijkheid om tot een zuivere vergelijking te komen is het analyseren van alle detailboekingen in de administraties van besturen. Hierbij kijken we dan zowel naar de posten leermiddelen als inventaris & apparatuur. Binnen deze details bepalen we welke uitgaven onder de bekostiging van het OLP vallen. Deze werkwijze is zeer arbeidsintensief en zal indien gewenst als uitbreiding van dit onderzoek uitgevoerd kunnen worden.

6.12 Concluderend kunnen we zeggen dat een één op één vergelijking van de bestedingen met de bekostiging niet mogelijk is vanwege de verschillende grondslagen die hiervoor gehanteerd worden. Dit onderzoek beoogt een weergave te doen van de totale bestedingen, verschillen tussen soorten besturen en ontwikkelingen tussen de beide jaren. De totale bestedingen zijn in 2007 meer gestegen dan de bekostiging. Besturen vertonen grote verschillen in hun bestedingen. Kleine besturen, besturen in stedelijke gebieden en besturen op Protestants-christelijke grondslag kennen de hoogste bestedingen.

6.13 De investeringen en afschrijvingen liggen in 2007 nog dichter bij elkaar dan in 2006. Dit wijst er op dat de investering in leermethodes die de besturen dit jaar hebben gedaan steeds meer overeen komen met de bedragen die zij jaarlijks begroten aan uitgaven voor leermiddelen.